

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto skupaj naprej . . . K 30—
pol leta 15—
četrt leta 7-50
na mesec 2-50

za Nemčijo:

celo leto naprej K 34—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 40—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan svočim izvenrednim medolje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visoko, ter 63 mm širok prostor: enkrat po 8 vin., dvakrat po 7 vin., trikrat po 6 v. Poslano (enak prostor) 16 vin., parte in zahvale (enak prostor) 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej K 28— | četrt leta 7—
pol leta 14— | na mesec 2-30

Posamezna številka velja 12 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Kriza na Dunaju.

Seidlerjeva vlada je brez večine. Veliki državniški gesti prvega dne, je neizprosno sledilo razočaranje spoznanja, da se narodi te države ne dajo več zapeljati za obljubami in lepimi besedami in da trdno vztrajajo pri svojem, da so neomajni v onih zahtevah, ki so za nje življenjskega pomena.

Dunajski listi se trudijo v potu svojega obraza, preiskati vzroke kritičnega položaja, ki je nastal v parlamentu. Enim se zdi, da je Seidler pogrešil v metodi, ker je sestavil vlado prej predno si je zagotovil večino, drugi si razlagajo težavni položaj s tem, da pravijo: Seidler se pokori za grehe svojih prednikov, tretji pa enostavno dolžijo Slovence, da hočejo razbiti parlament... Pravega vzroka dunajske krize ne moremo danes še niti priznati. Ta vzrok je globoko segajoče naprotstvo med deklaracijsko politiko slovenskih strank in centralističnim programom vlade. V tistem hipu, ko se je Seidler postavil proti pravični preuredbi države, je pričela kriza njegovega kabineta in reči smemo, da bo enaka usoda zadela tudi vsakega njegovega naslednika, katerega program bo sezidan na temelju nemško-madžarske hegemonije. Že iz tega je razvidno, da je pomen današnje dunajske krize dalekosežnejši in globlji, kakor vsake njene prednice.

To je edino prava presoja položaja. Tisti, ki trdijo, da gre za usodo parlamenta, ustavnosti, se kruto varajo. Tudi razpust parlamenta bi ne ozdravil razmer, narobe, še bolj očitne bi postale in še hitreje bi se pokazala njih neizdržnost.

V ostalem ali je alternativa parlament ali vlada res mogoča? Kdo se bo upal danes pred vsem svetom proklamirati, da monarhija ne oče ugodi težnjam svojih narodov? Kdo verjame, da bi mogla absolutistično vladna država se srečno udeležiti mirovnih pogajanj? Kako si predstavljajo tisti, ki menijo, da so ministrske glave dragoceneje, nego konstitucionalne pravice, najetje novih posojil, uvedbo novih davkov? Mi ne verjamemo, da bi mogel danes Seidler ali kak drugi državnik le misliti na pogljkaj parlamentarizma, ako ima le kolikaj čuta za prave interese države in ako ni pristaš katastrofalne politike razbesnelih Wolfov, Teuflov in Hummerjev.

Tudi avstrijski državniki so odobrili načelo demokracije. Neizprosna demokratska logika zahteva, da se vlada ravna po zahtevah ljudstva. Ljudstvo danes ne mara več dosedanjega režima, to dokazuje pred vsem svetom večina parlamenta. Neizgovorno je, da se vlada ukloni — pa bo kriza rešena.

O položaju nam poroča naš dopisnik:

g Dunaj, 30. septembra.

Danes se oglašalo posamični politiki, ki menijo, da predlog nemških radikalcev (da naj nemški poslanci odlože svoja mesta kot načelniki in referenti v odsekih) je le obupna demonstracija, ker so Nemci potisnjeni nakrat v veliko manjšino.

Nemški »Nationalverband« je pa v veliki zadregi. Neljub je položaj, da so v tako odločni manjšini, ali parlament razbičati se jim baje tudi ne. Ako bi prišel radikalni predlog v resno uvaževanje, bi prišlo v Verbandu do krize. Zato je dal Dobernig posamičnim strankam čas do srede, da resno in hladnokrvno razpravljajo o predlogu radikalcev, v sredo pa zavzame stališče Nationalverband, ako ne bo vsa reč do tja že na drug način pokopana.

Medtem pa — groze dalje in slikajo nevarnosti, ki plavajo nad parlamentom. »Polit. Tagebücher« pišejo k predlogu nemških radikalcev: »Parlamentarizem je danes v veliko večji nevarnosti nego kdajkoli doslej. V resnici so tisti, ki si vselej nadevajo sijaj edinih resničnih prijateljev ustavnega režima, ustvarili s svojim postopanjem težak položaj, ki se ne more končati v korist demokratskih naprav. Bila bi usodopolna zmota, misliti, da bi sedanja slučajna večina v poslanski zbornici zmagala v kakem boju

proti državi; kajti v slučaju, da bi bilo voliti med ustavo in obstankom države, se odgovorni činitelji ne bodo obotavljali, storiti to, kar zahteva blagor domovine.« (!)

Prav je povedal neki češki poslanec: »Naloga vlade je, ne naša, da skrbi za večino!« V nekem razgovoru je dejal dr. Seidler: »Ali oprostite, v zbornici ni večine!« Odgovor se je glasil: »Kako ne? Večina je — celo dvotretjinska.« — Dr. Seidler: »Toda, jaz nimam od te večine nič — In zaradi tega, ker v Avstriji neka vlada nima večine... naj bo parlament v nevarnosti? Ali hočejo res dokazati vsemu svetu na najeklatantnejši način, da avstrijska ustava ni vredna piskega oreha? Ako jih veseli, podajati svetu — v dobi vse narode pretresujoče demokracije! — take dokaze, naj to store! Narodi poreko: Mi si peremo roke... in odklanjamo odgovornost za vse, kar utesne priti!...«

Govor poslanca dr. Lovra Pogačnika.

g Dunaj, 28. sept.

Zadnji govornik danes je bil dr. Pogačnik, ki je izjavil (slovenski): Visoka zbornica! Prvič mi je dana prilika, govoriti v imenu ljubljene naroda, ki ga imam čast zastopati v tej visoki zbornici. Zavedam se, da govorim v zgodovinskem času, v času, ko gre za bitje ali nebitje našega rodu, v času, ko je ta narod v zgodovinski dobi dokazal, da ga ni bolj junaškega, bolj nadarjenega kakor je narod Hrvatov, Slovencev in Srbov. Ni pa tudi naroda, ki bi bil toliko pretrpel, ki bi bil bolj zatiran, bolj razcepljen in bi imel več sovražnikov kakor narod naš. Toda sile, ki so do vojne v narodu spale, so se vzbudile in nikdo jih več ne uniči. Za vedno smo zahrepeneli po svobodi, za njo hočemo delati in se boriti, ker: »Prost mora biti, prost moj rod... na svoji zemlji svoj gospod!« (Živahno odobravanje.)

Nadaljujoč nemško, citira poslanec dr. Pogačnik iz Seidlerjevega programa znani odlomek o »ustavno zajamčeni narodni enakopravnosti in narodni avtonomiji z varovanjem državne enotnosti in pa ono »temeljno misel za celo državo v okviru dežel — z obzirom na njih posebnosti« — narodnostna okrožja.

Kakošna je ta v državnih temeljnih zakonih zajamčena enakopravnost, nam dokazuje 100.000 koroških Slovencev, ki so imeli leta 1861. še 28 slovenskih šol, danes pa le tri, vse druge so utraktivne, t. j. nemške. Pred 7 leti je državno sodišče razsodilo, da sta koroška deželna vlada in naučno ministrstvo kršila zakon o enakopravnosti v zadevi ljudskih šol v treh čisto slovenskih občinah. Šole se zdaj niso ustanovljene. Ultrarnostvo jih noče in vse vlade so to zločinsko zatiranje odobrile kot — deželno posebnost.

Naše srednje šole so brez knjig, ker so jih zaplenili. Na celem Primorskem sta v največjem času le dve naši srednji šoli, na vsem Koroškem nobene, na Štajerskem niti ene popolne — 5% kranjskih Nemcev pa ima dve gimnaziji in eno realko. Da Solnograd dobi vseučilišče, je že znano, kdaj pa dobijo Slovenci in Hrvatje svojo univerzo, o tem vlada molči. (Klic: Jo že se do bimo, četudi ne od te vlade!) Niti recitirajte zagrebskega vseučilišča ne dovolje naši mladini!

Pravosodje je bilo že od nekdaj slabo, pod Hohenburgerjem pa je popolnoma »verlortet«. Za slovenske praktike velja numerus clausus. Korošci še danes nimajo pristopa, na njih mesta se sprejemajo nesposobni tuji ali kurzarji in renegati. S starejšimi slovenskimi uradniki postopajo tako, da se jim služba zaglusi in da odhajajo čim prej v pokoj. Vsi predsedniki so Nemci in sploh so vsa važnejša mesta zasedena s tuji, vsi kolegi so po večini nemški.

Pogled v urade naših deželnih vlad nas prepriča, da je izročena usoda našega ljudstva do cela tujim življenjem. Pri koroški in štajerski deželni vladi ni niti enega uradnika, ki bi znal popolnoma dobro slovenski. V Ljubljani je en sam referat v rokah Slovencev. So sicer po-

samične izjeme, ali največja nevarnost za državo je c. kr. renegatsvo.

Kako hoče dr. Seidler zdraviti te nezdrave odnose? Dežele hoče ohraniti ter razdeliti jih v okrožja, torej jasno centralistiško-germanizatorična tendenca! Ne v razkosanosti, v združenju je spas narodov. Ako je hiša v razsulu, ne pomaga nobena krparija — proč s tako grobljo. Zgradimo si novo, lepo, prijazno hišo — proč z deželnimi mejami! Proč z dualizmom privilegovancev, ki je nesreča zatiranih narodov! Proč z birokratičnim centralizmom, pač pa združite, kar je narava združila. Naj nastane zveza prostih, združenih, demokratičnih vladanih, zadovoljnih narodov. Tak je naš program, ki je vse drugačen, nego program te vlade in zato ji ne bomo glasovali za proračun.

Kranjski deželni predsednik grof Attems zaslišuje ljudi na štiri oči, ali so za našo deklaracijo ali ne. Jaz pa mu pravim: Kdor Slovencev bi mu bil rekel, da je proti naši svobodi, je lažnik ali hlapec (Dr. Korošec: On je denunciral pri vladi celo knezoškofa Jegliča!), da celo ta cerkveni knez, ta trdnopora prestolu, mu ni zadosti patrijičen! Na vse to imamo le en odgovor: Mi vemo, da je za nami ves narod, vsa inteligenca in tudi naše vojaštvo je le enega duha. Mi hočemo biti svobodni narod bratov, blagostanja nočemo več. Nemci se bahajo, kako so krvaveli. Toda žrtvovali niso čisto nič več nego mi. Najboljši vojak je Jugoslovian, ali za to hoče imeti eno samo plačilo: svobodo svojega naroda! (Živahno odobravanje.)

Govornik preide na gospodarsko polje, kjer imamo veliko razlogov za nezadovoljnost. V Istri, Dalmaciji, Bosni vlada lakota, gospoduje smrt. Hrvatski sabor je sklenil, da bi pomagal. Kaj se je zgodilo? Sosednji okraji so bili proglašeni za ožje vojno ozemlje in mesto stradanja naroda dobivajo niemu določeno hrano drugi. (Jarc: Rekvirirajto!)

Kar se rekvizicij tiče, rečem Vam, da niste nikdar sanjali, kaj se pri nas godi. Kdo ima pravico rekvirirati? Zjutraj zastopnik deželne nakupovalnice za seno, opoldne odposlanec enega kora, popoldne drugega kora, zvečer ene kolone, drugo jutro druge kolone, opoldne tretje čete itd. In potem pridejo se patrolje z nasajenim bajonetom... V eni občini so rekvirirali 15 vagonov sena. Poleg tega je tam nastanjenih več bataljonov in 500 Madžarov z 900 konji. da so pojedli vse, kar je zelenega. Celo za konja »gospoda glavarja« so rekvirirali seno. Kdo je kriv? Birokracija, ki nima poguma, povedati vojaštvu resnice v obraz.

Govornik se pridružuje apelom na mir, ki po njem hrepenje vsi narodi. Mi hočemo le resničen mir, mir svobode, enakosti, bratstva vseh narodov sveta. (Živahno pritrdjevanje.)

Nova češka maksimalistična stranka.

Praga, 29. sept.

Danes ob 10. dopoldne se sestane k prvi svoji seji skupni izvrševalni odbor petih strank: mladočeške, moravske ljudske, narodno socialne, državno-pravno — napredne in realistične stranke ter čeških pisateljev. — Sejo je sklical poslanec Klofač na podlagi dogovorov z zastopniki navedenih strank in v sporazumu z dr. Kramarjem in dr. Rišinom.

Predmet konference je predvsem kako organizirati novo češko demokratsko politično tvorbo. Glede končnega cilja vsega političnega stremjenja češkega naroda in v vprašanju taktike v boju za ta cilj vlada med udeleženi činitelji popolna solidarnost. Razprava o socialnem programu, ki je od posameznih strank že predelana in pripravljena, pa pokaže, ali bo mogoče razpršiti dosedanje organizacije udeleženi

strank popolnoma ter ustanoviti programatično — enotno stranko, z enotnim narodnim, gospodarskim in socialnim programom, ali pa bo treba pustiti narodnim socialcem kot izrecno socialistični stranki gotovo avtonomijo. Druga eventualnost je danes na začetku posvetovanj verjetneša nego prva.

Gotovo pa je, da bodo imenovane stranke, po boku jim organizacija čeških pisateljev, postopale v narodno-političnem oziru povsem enotno. Nova politična organizacija bo pred vsem svetom reprezentant najdalekosežnejšega češkega programa, predstavljajča češko-slovaške državne misli. Za njo bodo stali ne le pripadniki strank, temveč ogromne mase češkega ljudstva, ki dosedaj niso bile strankarsko organizirane in ki odklanjajo politično vodstvo socialno-demokratske in klerikalne stranke. Za novo politično organizacijo so posebno eno mase češkega delavstva, ki so se odtrgale od socialne demokracije in se strokovno organizirajo skupaj z narodnimi socialci, politično pa stoji na najskrajnejšem češkem narodnem krilu. To delavstvo vrši prirodno nalogo delavstva v svetovni zgodovini: bojevati se v prvih vrstah za svobodo, ne le posameznika, razreda, temveč vsega naroda.

V boju za dosego končnega češkega vojnega cilja bi postopala nova politična organizacija v najožji zvezi z agrarno stranko, v kateri je radikalna smer popolnoma nadvladala vsako drugo strujo. Morda se bo dalo doseči sporazumno postopanje doma in na Dunaju tudi s socialno — demokratsko opozicijo (Modračkovo skupino). V ostalem je pričakovati, da se bodo razmere v soc. dem. stranki po posvetovanjih, ki so se vršila te dni v Pragi, znatno razbistrile.

Posebno važnost polaga nova češka politična organizacija na čim najožje sodelovanje z Jugoslovani. Češki demokratski krogi zasledujejo razvoj pri Jugoslovanih z največjim zanimanjem ter so prepričani, da morata oba naroda po skupni poti k skupnemu cilju. Češki narod mora v svojem lastnem interesu delovati na to, da se sporazumi z Jugoslovani, in to ne le za sedanjost, temveč tudi za bodočnost. Politični in gospodarski interesi nas silijo k najožji vzajemnosti.

Kot voditelja nove češke demokratske organizacije prihajata v poštev dr. Kramar in Klofač. Ker pa je poslanec Klofač kot načelnik novega češkega državno-pravnega kluba zaposlen predvsem v parlamentu, bo zaposlen niško mesto skoraj gotovo soglasno poudarjeno dr. Kramarju. V ostalem so osebna vprašanja povsem postranskega pomena — v tem oziru ne bo v novi organizaciji ne bojev, ne intrig. Edini pogoj in edino načelo je, da pride na vsako mesto mož, ki bo narodu porok in predstavitev velike ideje, katere obvlada ves naš narod in ga združuje v enoten tabor.

Emil Šimek.

Praga, 29. septembra. O konferenci demokratskih radikalnih strank, ki je trajala štiri ure, je bilo izdano sledeče sporočilo: »Zastopniki strank so sklenili ustanoviti stalni ožji odbor, ki naj izvede enotno vodstvo političnih in narodnih ter žurnalističnih zadev udeleženi strank. Ožjemu odboru se nalaga, da čim najprej izdela program in organizacijsko podlago za enotno politično organizacijo. Po končanem delu naj se sestane širši odbor k definitivnemu sklepu. Vsaka stranka je v ožjem odboru zastopana z 1 članom in 1 namestnikom. Ožji odbor ima pravico kooptacije.« — Na konferenci je bila soglasno odobrena ustanovitev skupnega češkega državno-pravnega kluba v parlamentu; dr. Kramarju je bil poslan pozdravni telegram, ki izraža željo, da naj dr. Kramar stopi na čelo združenih strank.

Zopet besni boji za hrib Sv. Gabrijela. Uspehi naših pomorskih letalcev.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 29. septembra. (Kor. urad.) Vzhodno in albansko bojišče. Neizpremenjeno.

Italijansko bojišče. Na severnem pobočju Sv. Gabrijela je bojno delovanje močno oživele. V Chiesu in v Judikarijih so naše varstvene čete vrgle napadajoče Italijane nazaj. — Šef generalnega štaba.

Dogodki na morju. V odgovor na napad sovražnega zrakoplova dne 18. septembra zvečer na Mali Lošinj, pri katerem pa ni napravil niti najmanjše škode, je obiskal dne 27. septembra zvečer oddelek naših mornariških letal letalsko napravo v Jesiju pri Jakinu, ki so jo naši mornariški letalci že septembra 1916 z zrakoplovom v zrakoplovski lopi vred uničili, katero pa so sovražniki zopet popravili. Tudi to pot so imeli naši mornariški letalci popoln uspeh. Zadelo so zrakoplovsko lopo, v lopi se nahajajoči zrakoplov je eksploziral s 150 m visokim plamenom. Eksplozija so druga letala do 20 morskih milj daleč opazovala. Vsa naša letala so se v dobrem stanju vrnila. Istosčasno napad nekaterih sovražnih letal na okolično Puljo in na Poreč ni imel nobenega uspeha. Dne 28. septembra so oblozila sovražna letala v južni Adriji neko našo bolniško ladjo, ki je bila z vsimi predpisanimi znaki označena kot taka, brezuspešno z bombami. — Brodovno poveljstvo.

Dunaj, 30. septembra. (Kor. urad.) Vzhodno in albansko bojišče. Neizpremenjeno.

Italijansko bojišče. Južni del Banjske visoke planote in gora Sv. Gabrijela sta bila včeraj tudi pozorišče hujših bojev. Italijani niso nikjer predrli. — Šef generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 29. septembra. (Kor. ur.) Zapadno bojišče. Skupina gfm. Rupprehta Bavorskega. Na flandrski obali in med gozdom pri Houthoufsta in Lyso se je silovalo bojno delovanje artiljerije v sil. Silnemu bobnajočemu ognju v večernih urah so sledili samo pri Zonnebeku angleški delni napadi. Zavrnili smo jih. Na poti Ypres-Passhendaele smo vrgli sovražnika iz črte rup, ki jo je tam še držal. V poplavljeni pokrajini ob Yseri so nam pripeljali izvidniki s spopadov z Belgijci vjete nazaj. — Skupina nemškega prestolonaslednika. Severo — vzhodno od Soissons in pred Verdunom se je strelski boj časih močno ojačil. Ostal je tudi ponoči ob Mosi živahen. Več bojev v predpolju, ki so privedli naše čete v naskoku v francoske pozicije, je imelo popoln uspeh. — Skupina vojskove Albrehta Württemberskega. Pri Bisleu v Sundgavu so ostali pri francoskem sunku nekateri vjeti v naših rokah. — Naši letalci so napadli London in več krajev ob angleški južni obali z bombami.

Vzhodno bojišče. Fronta fml. Leopolda Bavorskega. Večji del slabotno bojno delovanje se je le časih stopnjevalo pri izvidnih podvzetjih severno od Dvine, zapadno od Lucaka in ob Zbruču. — Fronta gim. v Mackensen. S hitrim protisunkom smo pregnali ruske oddelke, ki so v čolnih prišli preko Sereta in Sentjurskega rokava Donave.

Makedonska fronta. Nobenih večjih bojev. — v. Ludendorff.

Berolin, 30. septembra. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Pri neugodnem razgledu je ostalo pri vseh armadah bojno delovanje slabotnejše, kakor prejšnje dneve. Na flandrskem je bil artilje-

rijski boj ob obali in zvečer ob Yseri do kanala Comines-Ypres močan. Angleske izvidne oddelke, ki so izvršili sunke, smo na več točkah zavrnili. Pred Verdunom je bilo, izvemši nekoliko stopnjanih ognj, bojno delovanje zmerno. Naši letalci so zopet napadli doke in skladišča v Londonu ter Rams-gate, Sheerness in Margate. Učinkovane bombe se je spoznalo na požarih. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana.

Vzhodno bojišče. Nobenih večjih bojev.

Makedonsko bojišče. Med Ohridskim jezero in Črno je bil ožen živahnejši kakor sicer. — v. Ludendorff.

Italijansko bojišče. Iz vojnoporočevalskega stana 29. septembra. Na soški fronti je prišlo včeraj na hribu Sv. Gabrijele do živahnega boja. Po več malih delnih sunkih, ki so bili takoj zavrnjeni, so napadli Italijani včeraj dopoldne odseke naših pozicij na hribu Sv. Gabrijele. Tudi ta napad je bil odbit. Od snovi je hrib Sv. Gabrijele na južni del banjske visoke planote trajno pod težkim ognjem artiljerije in minometov. Pri Sv. Katarini je prišlo do bojev z ročnimi granatami, ki so potekali ugodno za nas. Sicer na ostali fronti samo neznatni artiljerijski ognji. Letalsko delovanje je bilo jako živahno. Ena naših pomorskih letalskih skupin je obmetala ponoči z bombami Palmanovo in provzročila v trdnjavi velik požar. Na tolminskem odseku je bil strmoglavljen nek sovražni letalec; nadalje sta bila zbita dva sovražna privzna zrakoplova, eden po nekem našem letalcu. — Na koroški fronti je bil sovražni artiljerijski ogenj na posameznih odsekih jako ljut. — Na tirolski fronti so napadli Italijani naše pozicije ob reki Chiese v Judikarji, bili so pa odbiti s težkimi izgubami.

Novi boji za hrib Sv. Gabrijele. Iz vojnoporočevalskega stana dne 30. septembra. Na soški fronti so bile pozicije v zaledju od jutra pod hudim ognjem sovražne artiljerije in minometnih oddelkov. Popoldne prišel napad je dosegel vzhodno. Podlake mal krajevnih uspeh, ki je bil sovražniku z rezkim protinapadom naših čet zopet iztrgan. Prostor južno banjske planote in odseka na Gabrijele je bil trajno pod najtežjim sovražnim artiljerijskim ognjem in pozorišče trajnih ljutih bojev. Vsi italijanski napori so se zlomili v našem ognju.

Cadorna v ministrskem svetu. Sej italijanskega ministrskega sveta zadnje dni se je udeležil tudi general Cadorna.

Dva hangarja in dve zračni ladji razbiti v treh dneh. Iz vojnoporočevalskega stana 30. septembra. V treh dneh razbita dva hangarja in dve zračni ladji. Delo po načrtu s strani naših pomorskih letalcev! Dne 27. septembra je bil uničen, kakor znano, z bombami hangar v Jesi pri Jakinu z eno zračno ladjo vred. Dne 29. septembra zvečer je napadla neka naša skupina pomorskih letal hangar v Ferrari. Enemu letalnemu čolnu pod vodstvom pomorskega kadeta Kila, opazovalce enoletni prostovoljec štabni strojinik Kunez, je uspelo, zadeti hangar s tremi bombami. V njem se nahajajoča zračna ladja je zgorela z visokim plamenom. Hangar je povsem porušen. Kljub ljutemu odbitnemu ognju so se vrnila polnoštevilno vsa letala.

Italijanski letalci napadli bolniško ladjo. Iz vojnoporočevalskega stana 29. septembra. Včeraj je napadla eno naših bolniških ladij, ki je bila opremljena z vsemi potrebnimi znaki, pri odhodu iz pristanišča v Draču Italijanska letalska skupina z bombami brez uspeha. Ves civilizirani svet bo obsodil na ponovno surovo kršenje ženevske konvencije s strani Italijanov.

Nemiri v Italiji. Nemiri v italijanskih mestih trajajo. Ni jih mogoče več ustaviti. Trdno so se vkoreninili v ljudstvu in se širijo. Sedaj poročajo o nemirih v Neaplju, ki so se razvili po demonstracijah radi dražnje. Socialistična stranka deluje neumorno in neti nemire. Ministrski svet pa si beli lase, kako bi preprečil nemire in jih iztrebil ter pripravil prebivalstvo na novo zimsko vojno, proti kateri se upirajo socialisti z vso silo. Vlada odlašala sklicanje parlamenta, ker se boji odločnega protivojnega nastopa socialistov, ali to ne pomaga nič: nevolja gre dalje svojo pot in nemiri vlada ne bo mogla več zadušiti, kakor vse kaže, niti z najhujšimi sredstvi. Neuspehi na fronti provzročajo notranje nemirno gibanje, ki zopet sega na fronto, tako da se pogreza Italija v vedno težje case.

Enajsti polk v enajsti soški bitki. „Österr. - ung. Kriegskorr.“ prinaša gniljv opis o junaštvu in usodi 11. pešpolka v 11. soški bitki. Iz opisa posnemamo: Dne 18. avgusta ob pol 6. zjutraj je pričel težki sovražni artiljerijski ogenj na zaledne prostore in na Grmado. Na tisoče topov od Zdohe in Tržiča, podpiranih po več bojnih križark, je bljuvalo ogenj in smrt na dohodna pota. Na nekem ozkem prostoru smo šteli 25 težkih granat v minuti. V novo presenečenje, katero naj bi nam posebno škodovalo, je postavil sovražnik na delo svoje nove minomete, ki so metali svoje, na stote težke izstrelke na kilometre daleč za fronto. Prišel je bobnajoči ogenj in vsa pokrajina od prve črte do Grmade je bila zavzeta v gost, črn dim, iz katerega se je videlo samo blisk granat in min za trenotek. Ogenj se je stopnjeval in trajal nepretrgoma 24 ur. Zjutraj 19. avgusta je dosegel intenzivnost, ki se ni mogla več zvišati. Vse je pričakovalo infanterijski napad. Enajsti polk je bil z enim bataljonom v prvi črti, drugi je bil v rezervi ob prvi črti, dva druga bataljona v brigadni in divizijski rezervi: ta dva sta bila popoldne dne 18. avgusta pomaknjena k fronti. Ob pol 6. zjutraj dne 19. avgusta je prelozil sovražnik svoj ogenj bolj v ozadje. V istem trenotku je pridrl v gostih masah proti prvi črti, podpirala ga je flotila bojnih letalcev, ki so leteli s prvimi vrstami, obmetavali branitelje z bombami in obdevali s strojnimi puškami. Prvi naval se je zrušil v ognju pušk in strojnih pušk 11. polka. V sosesčini pa je bil sovražnik pridrl v prvo vrsto in je hotel dočistiti z desne strani razbiti. Poročnik Müller pa je hitro napravil znanj, poročnik Malavski prihitel z rezervno stotnijo in vrše sovražnika in vzpostavil položaj na polkovnem odseku. Dalje desno je bil sovražnik tudi ustavljen. Besen radi neuspehov, je naperil sovražnik znova svoje topove na pozicije, ki so bile že skoro razbite, in znova je pogajal svoje infanterijske mase na nekevalne juriše. Italijani so morali vselje bežati po ogromnih izgubah. Neprestane branitelji se ne umaknejo, vedno mapli jih je, ali vztrajajo in mečelo ročne granate

do zadnjega vzdih. Dne 19. septembra zvečer zopet priderejo Italijani v sosesčini. Stevilo junakov je že majhno, ali njihovo geslo je: vztrajati do zadnjega moža! Kljub vendar napadom skoraj ožrojeni. Sovražnik ve, da ne more dalje brez oporišča, katero drži 11. polk, zato znova juriša. Gori pa stoji poročnik Malavski le še z majhnim številom svojih junakov in ne odstopi niti ped metra za nobeno ceno. Tu pa trešči mednje težka granata, vse zakopje in zasuje, samo trije ostanejo. S težkim srcem se Malavski umakne. Dva dni jih je vzdržalo nekaj v kaverni najsprednejše vrste, lakota, žeja, smrad iz trupel jih je premagal. Ali sovražnik se je varal, da bi bila pot na Grmado odprta. Tu nastopi, kakor da bi se iz zemlje dvignil, rezervni bataljon in zadržal njegov naval. Težke ure je preživel bataljon skoro brez kritja, izročeno najtežjemu sovražnikovu ognju. Ko je sovražnik, misleč, da je bataljon uničen, znova juriša, ga je sprejelo pokanje strojnih pušk. Trupla se kopljuje, sovražnik se umakne. Znova artiljerijski in infanterijski naval, zama. Stevilo junakov - braniteljev se je znižalo, nov bataljon prihaja v pomoč. Zadnji bataljon 11. polka ve kljub strašnemu ognju, da potrebujejo tovariši pomoč. Ne boji se zapornega ognja in pride skozi, da izpopolni vrzeli. Bataljon napade in odbije sovražnika, okoli 400 junakov vjame 1400 sovražnikov. Boj valovi sem in tja, zopet nastopi artiljerija. Podpolkovnik Nitsche sprejme poveljstvo. Vedno manjše je število braniteljev, ostanejo skoraj le strojne puške med skalami in v luknjah, ki duše sovražnikove napadalne poskuse. Zopet je sovražnik desno fronto nekoliko vpognil. Podpolkovnik Nitsche se pridruži bataljonu sosednega polka. Zadet skozi prsi se je zgrudil, pa še navduševal vrle čete za nadaljevanje. Le malo jih je še ostalo. Šesti dan je bil še hud boj, zvečer je ponehal. Skoraj do zadnjega moža so vzdržali vojski 11. polka zapani jim odsek. Le malo jih je, katerim je usojeno mirovati. Vsi so preveti čuta, da so storiili veliko delo. Oni pa, ki so padli na bojišču ali bili odnešeni ranjeni, so enaki junakom v starem veku, ki so branili pri Termopilah svojo domovino proti dednemu sovražniku do zadnje kapljave krvi. — Enajsti polk, ki se je tako hrabro boril in toliko žrtvoval pri Grmadi, je češki polk iz Piska.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

28. septembra. V noči 25. na 27. so prodrli sovražni oddelki v dolini Camonici in v Judikarji proti nekaterim našim malim izpostavljenim stražam. Prišlo je do živahnih, krajevnih omejenih bojev. Naši branitelji so pogladi sovražnika v beg in ga iztisnili nadalje iz dveh izpostavljenih stražnih pozicij, v katerih bi se bil mogel najprej vstati. V okoliših Tonala sta razvili obe artiljeriji izredno močno delovanje. Na dobro merjeni bobnajoči ognji na sovražnikove baterije je odgovoril sovražnik z ljutim koncentričnim ognjem vžigalnih granat na oblieden kraj Ponte di Legno. — Naši letalci so včeraj nadaljevali motenje sovražnega železniškega prometa v Baški dolini in so jako razdelali železniške naprave Podbrdom. Ena naših letalskih skupin je dosegla zadnjo noč kljub temi utrjeno morskoprstanišče v Pulju in je obmetala arzenal in postalo podmorskih čolnov ob skali Olivii uspešno z nad tremi tonami močno učinkovitih bomb. V noči na 26. so preletela sovražna letala soško kotlino in so vrgla na nekatere obljubene kraje bombe, ki pa niso provzročile ne žrtve ne materijalne škode.

29. septembra. Včeraj so se polastile naše čete s povsem posrečeno presenetno akcijo črte med Dolskim grebenom in severnim pobočjem hriba Sv. Gabrijele. Vieli smo 8 oficirjev in 216 moč in vplenili nekoliko strojnih pušk. Pozicijo smo obdržali in ojačili, čeprav je sovražnik pomnožil svoje protinapade po prestatem presenečenju. Naši zračni napadi so bili koncentrirani na vojaško zono pri Vojski na Krasu. Ker smo vrgli približno tri tone bomb ob črto. Razven tega so padli na opirališča podmorskih čolnov in na puljski arzenal znova številni izstrelki, katere je vrgla močna letalska skupina. Neki sovražni aparat je bil prisljen pri Sv. Luciji na Tolminskem spustiti se na tla. Nato ga je uničila naša artiljerija. Preteklo noč so metali sovražni letalci vžigalne bombe na Palmonovo. Škoda je bila lahka, žrtve nikalih.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

27. septembra. Ko smo včeraj dosegli vse svoje cilje, je sovražnik popoldne in zvečer izvršil 7 množičnih protinapadov, ki smo jih vse odbili s težkimi izgubami za sovražnika. Vsega skupaj smo pri včerajšnjih podvzetih vjeli 1614 moč, med njimi 48 častnikov. Naše izgube so zopet lahke. Na bojni fronti smo danes nekoliko izboljšali svojo pozicijo južno od Polygonevalda. Ves dan na obeh straneh močno artiljerijsko delovanje s presledki.

RUSKO URADNO POROČILO.

26. septembra. Severna fronta. V smeri na Rigo na psovkski cesti smo z ognjem vrgli nazaj sovražne izvidne oddelke, ki so napadli naše najsprednje postojanke. — Zapadna in jugo-zapadna fronta. Ogenj pušk. — Romunska fronta. V pokrajini jugozapadno mesta Sereča je pričel sovražnik ob 5. popoldne močno streljati s težkimi in lahkiimi topovi na kraj Onufrii. Proti 6. zvečer je napadla sovražna pehota v masah naše jarke in vdrla v nje, mi pa smo sovražnika s protinapadom pregnali ter obnovili prvotni položaj.

27. septembra. Severna, zapadna, jugozapadna in romunska fronta. Ogenj pušk in izvidna podvzeta.

PRED FLANDRSKO OBALO.

Berolin, 29. septembra. (Kor. urad.) Dne 28. t. m. zjutraj je zadelo nekaj naših torpedovk po patroljki vojni pred flandrsko obalo ob premočno število sovražnih rušev. Naši so jih začeli obstreljevati. Tekom boja se je na nekem ruševu opazila močna eksplozija. Naše ladje niso bile poškodovane. Novi uspehi podmorskih čolnov v Kanalu in Atlantskem oceanu: 4 parniki, 8 jadrnic, 1 ribiška ladja. — Šef admiralskega štaba mornarice.

Letalski napad na južno Anglijo.

London, 28. septembra. (Kor. urad.) Uradno poročajo: Letala, ki so napadla jugo-zapadno obal Anglije, so bila zvečer naznanjena z raznih točk ob obali Suffolka, Essexja in Kenta. Večina letal se ni upala globoko v deželo. Nekaj malo letal, ki so se namenila proti Londonu, ni moglo dospeti

do glavnega mesta. Iz Suffolka, Essexja in Kenta poročajo, da so metali bombe. Da bi bil kdo ubit, ali pa, da bi bile bombe napravile kako škodo, se ne poroča.

Kriza na Ruskem.

RUSKA DEMOKRATIČNA KONFERENCA.

Notranja ureditev Rusije.

Kerenskij je končal svoja izvajanja z energično izjavo, da bo vsak, ki bi se dotaknil svobodne ruske republike, občutil vso moč revolucionarne vlade. (Živahno odobravanje.) — Vojni minister general Vrhovskij je konstatiral, da se armada in mornarica ne branita boja, na nesrečo pa jih ne navdaja duh zaupanja v zmago, ki edini more Rusijo rešiti. Eden glavnih vzrokov za to je pač ta, da razmerje med vojski in vrhovnim poveljstvom ni normalno, marveč da se je od poskušnega upora Kornilova sem občutno poslabšalo, ker se je tega poskusa udeležila stranka vrhovnega poveljnika. Ta stranka mora izginiti iz armade in se morajo postaviti drugi voditelji, katere sedaj vrhovni poveljnik izbira. — Bivši poljedelski minister Černov se je odločno izrekel proti zvezi s kadeti. — Maksimalist Kamenov je ugovarjal vsaki zvezi ne le s kadeti, marveč tudi z vsemi meščanskimi strankami, s katerimi da se socialisti ne morejo nikdar sporazumeti. — Čereti, ki so ga pozdravili s klici: »živel vodja revolucije!« je izjavil, da je izključno socialistični ministr. nevedljiv načrt, ker bi tak kabinet ne obstojel dolgo. Na drugi strani pa se morajo odreči meščanski elementi boju proti demokraciji, ki je ravnokar izšla iz poskušnega Kornilovega upora bistveno ojačena. Načelo združenja se zapoveduje vsiljuje. — Opolnoči je bila seja zaključena. V soboto ni bilo seje, marveč so se ves dan vršila tajna posvetovanja političnih strank in skupin.

Vojni minister general Vrhovskij je v svojem govoru med drugim tudi izjavil, da je Nemčija z ozirom na slabost Rusije poskušala skleniti separaten mir s Francosko in Anglijo ter da je tema državama na škodo Rusije obetala vse, kar bi potrebovali. Junaki zavezništva pa so vse te ponudbe zavrnili, ker še vedno neomajno zapujejo v Rusijo, da bo ruska armada kljub vsemu storila svojo dolžnost.

Petrograd, 30. septembra. (Kor. ur.) Agentura. Bivši minister Skobelev je otvoril drugo sejo demokratske konference ter se je izrekel za sodelovanje z obrtnim meščanstvom in tudi s kadeti, izvemši one elemente med njimi, ki so zapleteni v zadevo Kornilovo. Tudi bivši justični minister Zarodnj in bivši minister prehrane naglašata potrebo sodelovanja s kadeti. Bivši notranji minister notranjih zadev in predsednik sveta kmečkih delegatov Aksentjev je naglašal potrebo organa, ki kontrolira vlado. Ta organ, nekaki predparlament, naj bi bil sestavljen iz zastopnikov demokracije in meščanskih slojev...

Petrograd, 28. septembra. (Kor. ur.) Upravitelj finančnega ministrstva profesor Bernackij in upravitelj ministrstva za javni poduk dr. Salazkin sta bila imenovana za ministra.

Stockholm, 28. septembra. (Kor. ur.) Glasom petrogradskih poročil se namerava boljševidi odpovedati anarhističnim fantazijam ter ustvariti z Ljeningovim privojenjem vladni blok skupaj s socialistimi revolucionarji, menševiki in malimi meščani. Černov se trudi doseči ta kompromis.

Stockholm, 29. septembra. Iz Petrograda poročajo, da obstoja tam še vedno nevarnost novih izredov. Posebno skrb vzbuja, ker je izginilo 200 zabojev roborita, ki jih domnevajo v rokah delavcev.

Kodanj, 29. septembra. »Novoje Vremja« poroča, da Petrograd sistematično izpraznjuje. Najprej so prelozili vse šole. Posebna komisija za evakuiranje se je ustanovila in je izdal njen predsednik oklice, v katerem pravi, da sicer ni nevarnosti, da bi se sovražnik kmalu približal glavnemu mestu, da pa je nevarnost letalskih napadov in pomanjkanja živila tako narasla, da je treba pričeti z izpraznjenjem Petrograda.

Zeneva, 29. septembra. »Temps« izve, da bodo ruske srednje šole do Božiča zaprte in da bodo srednješolce mobilizirali za razne vojnopomožne službe.

RUSKA MORNARICA ZAHTEVA PRIMIRJE V MIROVNA POGAJANJA?

Stockholm, 30. septembra. (Kor. ur.) Iz Petrograda poročajo: Pomorski vzhodnomorskega brodarja so sklenili resolucijo, v kateri zahtevajo, da naj preide vsa oblast v roke demokracije. Tudi so sklenili zahtevati od vlade, da nemudoma sklene na vseh frontah premirje in uvede mirovna pogajanja. Oficialni ruski vojaški list, ki prinaša to vest, poroča tudi, da je kakor pri vzhodnomorskem brodarju, tako tudi pri črnomorskem brodarju razmerje med častniki in vojski skrajno napeto.

Stockholm, 30. septembra. (Kor. ur.) V »Ruskem Slovu« pripravi general Aleksejev vzroke svojega odstopa. Po njegovem mnenju je Kornilov delal iz idealnih vzrokov in je imel mnogo pristašev v širših ljudskih krogih. Aleksejev kritizira pristarsko sestavo sodišča, ki naj odloči o tej zadevi, ki je sestavljena iz treh častnikov in treh vojakov brez jurista. Kot nadaljni vzrok svojega odstopa navaja strašno razsulo armade, katero je nemogoče odstraniti in obžalovanja vredno razmerje častnikov naoram vojakom. Častniki so izpostavljeni ali sovražnim krogom, ali pa v neprestani nevarnosti, da jih lastni vojski umore.

IZJAVA RUSKEGA MINISTRA ZUNANJIH DEL.

Petrograd, 28. septembra. Agentura. Minister zunanjih del Tereščenko je sprejel zastopnike časopisa in jim podal sledečo izjavo: Odgovora nemške in avstro-ogrške vlade na papežovo noto dokazujeta, da vztrajajo naši sovražniki pri svoji branitvi, storiti kak odkritosrčen korak za mir. Obe noti ponavljata hinavski zastarelo zagotovilo o miroljubnosti centralnih držav in o svoji pripravljenosti, sprejeti načelo o utesnitvi oboroževanja, nista pa dali niti najmanjšega mišljajo o podlagi bodočega miru. Več izrazov v notih dopuščajo misliti, da se nemška vlada v nasprotju z znano resolucijo državnega zbora ni odpovedala nemškemu miru, ki slabo soglašja z načeli pravice in pravičnosti in da smatra Nemčija gotovo sporna vprašanja za končno rešena. Drugo čustvo, ki je vzbujala nemška nota, je to, da hoče berlinska vlada dopustiti pogajanja samo na podlagi takimenovanega

vojnega zemljevida, to se pravi, da bo hotela obdržati vsa zavolevana ozemlja, izvemši morda posamične delne vrnitve, ki bi jih mirovna konferenca sama priznala. Tudi avstrijsko-ogrška nota ne daje nikakega pojasnila o sedanjem položaju. Razen skupnih vojnihih ciljev, ki jih zasledujejo združene demokracije in ki so bili v odgovoru prezidenta Wilsona na papežovo noto jasno formulirani, je prenovljena Rusija svoj čas naznanila načela, za katera se bori svobodni ruski narod. Na vse to ne da Nemčija nikake odkrite izjave, nego razglša načelo, da gre sila nad pravico in da čaka le na trenotek, ko bo lahko s silo pridobila na zavojevanja konsolidirala. — Minister je potem govoril o zadnjih ukrebah Nemčije glede poljskega vprašanja, namreč o cesarskem lastnoročnem pismu na varšavskega generalnega guvernerja in o novem upravnem statutu za Poljsko. Minister vidi v tem odnehanje napram Poljakom, ki izvira iz slabosti Nemčije, ki pa Poljaki ne zadovoljuje. — Končal je minister z izrazom zaupanja, da splošna politika Rusije odsele ne bo več parada politika, ki je Rusijo toliko veljala. V zadnjih mesecih je Rusijo res obdaval misel na mir, a v resnici smo uspravili samo pogoje, ki zavlečejo vojno. Trdil smo se, da bi število žrtve zmanjšali, dejanski pa smo krvoprelitje še strašnejše pomnožili. Zavzemali smo se za demokracijo, dejansko pa smo novič proklamirali triumf nemškega imperijalizma. Tako nesporazumljenja so nedopustna. Da se konča vojna v smislu po vladi razglašeni načeli, je potrebno, da se združijo vse žive sile dežele in omogočijo vladi, da uresniči vsekaz narodno politiko.

Proti finskemu deželnemu zboru.

Helsingfors, 29. septembra. (Kor. ur.) Agentura. Generalni gubernator Nekrasov je ukazal, da se zapečatijo vrata deželnozbornske dvorane ter je dal nabiti lepak, v katerem pravi: Dosedanji predsednik razpuščenega deželnega zbora je povzal dosedanje člane, da naj se sestanejo 28. septembra k nadaljevanju zborovanja. V varstvo finskega ljudstva, ki naj v treh dneh voli zakonite zastopnike, sem ukazal vrata zapečatiti, da s tem dokazem nezakonitost sestanka deželnega zbora.

Petrograd, 29. septembra. (Kor. urad.) Ko je predsednik deželnega zbora odstranil pečate z vrat k zbornici, je imelo 80 socialdemokratskih poslancev osem in polno sejo, v kateri so sprejeli zakonske načrte o osemurnem delavniku, zakonito enakopravnost židov, izvrševanje državne suve, enitete s strani deželnega zbora in odgovornost senata pred deželnim zborom. Centrum in desnica se seje nista udeležila.

Amerika proti Nemčiji.

Haag, 28. septembra. (Kor. urad.) »Nieuwe Courant« poroča iz Londona: Vlada države Peru je poslala Nemčiji ultimatum zaradi potopitve ladje »Lortone«, ter zahteva tekem enega tedna zadoščenje.

Haag, 29. septembra. »Times« poroča iz Buenos Airesa: Predsednik Argentine bo ohranil nevtralnost, če ne bodo dale brzojavke, ki so bile poslane s posredovanjem švedskega poslanstva, povoda za vojno napoved, ali pa če predsednika k temu ne bo prisililo javno mnenje. »Associated press« poroča iz Buenos Airesa, da je bila odredena mobilizacija argentinske mornarice. Zaradi stavke vlada v Buenos Airesu izredno vojaško delovanje.

New York, 28. septembra. (Kor. ur.) Reuter. Včeraj so se pričele aretacije Nemcev in Nemcem prijaznih ljudi ter trajajo tudi danes. Mnogo oseb je bilo spravljeno na Elis Island, kjer bodo ostale, kakor se poroča, najbrže za ves čas vojne internirani. Večina aretiranih je delala v municliskih tovarnah ali v ladjedelnicah. Domneva se, da je bila odkrita zelo razpredena zarota za poškodovanje strojev. Zarotniki so baje delali po naročilu nemških agentov v Evropi. Komplot se je ponesrečil. Te mesece so agenti mornariškega oddelka opazovali zarotnike.

Berolin 28. septembra. Iz New Yorka: Oblasti so aretirale washingtonskega poročevalca »Königsche Ztg.« Georga Barthelma, ki je osumljen, da je agent nemške vlade. Tudi sodnik Cochrane državnega departementa v Washingtonu je bil aretiran, ker je obdolžen, da je del nemški vladi na razpolago sredstva in ji pokazal pota, da vprizore na Irskem vstajo. Cochrane to odločno zanika.

Zeneva 27. septembra. Iz New Yorka poročajo: Zastopniki 20 nemških ameriških organizacij je ustanovilo nemško-ameriško ligo »Volksfreunde«, z namenom, da se bori za nemško demokracijo.

Wilson in mirovna pogajanja.

Rotterdam, 29. septembra. »Morning post« poroča iz Washingtona, da je Wilson naročil polkovniku House, da naj dela priprave za mirovno konferenco. Tudi Francoska in Nemčija sta že pred nekaj časom pričeli s takimi pripravami. List dostavlja, da so v podučnih krogih prepričani o resničnosti tega poročila in da se predsednik pripravlja na čas, ko naj se prično mirovne konference.

Prvo ameriškanško vojno poročilo.

Dunaj, 30. septembra. Amerikanski vojni minister Baker je razglasil v Washingtonu prvi ameriški vojaški komuniké. V njem je popisano delovanje alijirancev v monolen tednu. Omejeno je bilo na utrujenje Nemcev, da pridejo ameriške sile, ki bodo stvar končno rešile v smislu alijirancev. Centralne države niso vled pozne sezone več v položaju, začeti kako ofenzivo, s katero se je tekoma poletja toliko pozornosti vzbujalo na Nemškem.

Novi švedski parlament

Stockholm, 26. septembra. (Kor. ur.) Druga zbornica švedskega državnega zbora šteje 230 poslancev. Od teh so bili izvoljeni: 98 Brantingovih socialistov, 62 svobodnemislilnih, 60 konservativnih poslancev, od katerih jih pripada 9 novi kmečki zvezci, 3 pa novi državni zvezci. Oba voditelja socialistov levice, Hooglund in Župan Lindhagen, sta ostala brez mandata. Desnica je izgubila 28 mandatov. Socialisti levice so izgubili 5 mandatov. Brantingova stranka je pridobila 14 mandatov, liberalci so pridobili 5 mandatov. Novoustanovljena dr-

žavna zveza je dobila 3, novoustanovljena kmečka zveza pa 9 mandatov.

Zdaj pride švedska na vrsto.

Berolin, 29. septembra. (Wolffov biro.) Pod naslovom »Zdaj pride švedska na vrsto«, piše londonski tednik »Truth«. Švedskemu kralju je pridržana usoda grškega kralja Konstantina in ruskega carja Nikolaja, ki se že nahajata v brezposelni zvezi kraljev. Socialisti Branting lahko igra Veniselesovo vlogo.

Stockholm, 30. septembra. (Kor. ur.) V razgovoru z zastopnikom »Ruske Volje« je odgovoril Branting na vprašanje, ali bo švedska v slučaju, da se sestavi ministristvo Branting, opustila svojo nevtralnost in šla z entento: »Če se mi poveri ta moč, po kateri pa ne stremim, bo ostala švedska nevtralna. Bojeval se bom samo proti takozvani nemški demokraciji.«

Pred pomembnim dogodkom

Berolin, 29. septembra. Specialni poročevalec »Vossische Ztg.« je imel v Sofiji razgovor z bolgarskim ministrskim predsednikom Radoslavom. O sestanku ministrov v Črni vodi je izjavil bolgarski ministrski predsednik: »Samo to lahko rečem, da je bil bolgarski car izredno zadovoljen s tem sestankom. Ta sestanek, kakor tudi drugi pomembni dogodki, ki ga je pričakovati te dni, bo ententi še enkrat realno dokazal edinstvo naših vlad in naših vladarskih hiš z vso odločnostjo, kar smo tudi v odgovoru papežu že dokumentirali. Na vprašanje poročevalca, kaj misli Radoslav s tem pričakovanim dogodkom, je izjavil ministrski predsednik: »To je za enkrat še tajnost. Potrpajte, ne bo več trajalo dolgo, da bo očitno.«

Politične vesti.

— Sestanek cesarja Karla in cesarja Viljema. Cesar Karl se je 28. septembra sestel v Džidichu s cesarjem Viljemom, ki se je vračal z romunske fronte. Vlada se skupno peljal do Bohumina, od koder se je vrnil cesar Karl.

— Govornik Jugoslovanskega kluba v petkovi seji državnega zbora ni bil, kakor smo napačno javili, poslanec vitez Pogačnik, temveč poslanec dr. Lovro Pogačnik. Njegov govor objavljamo danes v celoti na drugem mestu.

— Pozor, štajerski narodnjaki! Iz L. Hartmannove knjižarne v Zagrebu (cena 1 K 20 vin.), je dospela te dni veljavna brošura »Die nationale Abgrenzung im Süden«. Zaupniki narodne stranke so sredi julija 1917 v Mariboru in Središnji izrecno izjavili na podlagi deklaracije 30. maja 1917, da mora nastati jasnost o meji nove državne tvorbe, v katero bomo spadali tudi štajerski Slovenci. Omenjena knjižica se nujno priporoča vsem narodnjakom ne le, da jo površno preberejo, na pamet se jo naj uči vsakdo, ki hoče sodilcevaliti glede naše bodočnosti. Knjižica se tiče zlasti štajerskih in koroških Slovencev. Seveda pomeni bližajoča se preuredba v naših ustavnih razmerah za nas naravnost našo usodo za nedogledno dobo. Jugoslovan, ki je knjižico izdal, je očividno naše razmere zelo dobro proučil. Videti je pa, da ima mož tudi temeljito obzorje o vsi državi in svetovni politiki. Velika zasluga te publikacije je, da ovrže možnost same narodne samouprave v šolstvu in v kulturnih vprašanjih. Vse se mora deliti, pravi pisatelj popolnoma v smislu resolucije mariborske in središke od dne 14. in 15. julija t. l. Dobiti moramo teritorij, svojo zemljo, s svojim ljudskim zastopstvom in svojo vlado in seveda z vseskozi slovensko upravo. Teritorialna avtonomija, katero zahtevamo z deklaracijo 30. maja t. l., obsega na našem ozemlju narodno šolstvo vseh stopenj, pa tudi upravo vseh panog, tudi pravosodstvo, promet, gospodarstvo, socialne naprave. Kar se omejitve tiče, ne more biti dvoma, da mora biti cela Dravska dolina z obema bregoma naša, ker se našemu središču, sicer danes na pol pomemnem Mariboru, nikdar ne moremo odreči. Saj bi se pa to mesto samo na gospodarsko smrt obsodilo, če bi se hotelo izločiti iz slovenske okolice. K temu pa tudi ni povoda niti za tam bivajoče Nemce. Prav dobro bodo med Slovenci tudi v prihodnje izhajali, ako bodo hoteli. Samo eno si morajo zapomniti: Skrbje naj v prihodnje samo za sebe in ne za Prusijo. Našo usodo pa naj prepustijo nam Slovincem. Zatiiral jih nikdo ne bo. Ako so pametni, čaka jih tudi na ozemlju jugoslovanske države sijajna bodočnost. Pisatelj zgornje knjižice podaja o narodni meji izvrstne podatke. Uradniški in trgovski sloj naj ne bo merodajni, ampak samoodrodno produktivno prebivalstvo, kmetijstvo, obrtništvo, delavstvo. Kot odtok kmečkega prebivalstva so naša mesta neizločljiva enota s kmečkimi okraji vred. Knjižica vzbujata tudi v dunajskih političnih krogih velikansko pozornost.

— Tiskovna pogreška, ki moti zmi-

sel celega sestavka, se je vrnila v naš sobotni članek »Tudi Ukrajinci proti vladi«. Tam st

nsta poslanca Lukasičevića izrekla vitez Seidlerju svoje »zaupanje« — vsi ostali Rusini se nahajajo v opoziciji.

== Načrt za federalizacijo Avstrije objavila dr. Fr. Vahal v »Češki Reviji«. Nova zvezna Avstrija naj obstoji iz sledečih držav: 1. Češka (Češka, Moravska, Šlezija), 2. notranje avstrijska (Zgornja, Dolenja Avstrija, Solnograško, Tirolsko, nemški del Štajerske in Koroške); 3. ilirska (Kranjsko, Goriško, Istra, Dalmacija, slovenski del Koroške in Štajerske); 4. malopoljska (avstrijske poljske pokrajine); 5. rusinska (vzhodna Galicija, Bukovina); 6. svobodno državno mesto Dunaj; 7. svobodna luka Trst. Skupni organi so: cesar, avstrijska vlada, državni kontrolor, senat, državno sodišče. Na čelu posamezne države stoji predsednik kot zastopnik cesarja. Avstrijska vlada sestoji iz zastopnikov posameznih držav, državni kancelar, ministri za deželno brambo, finance, trgovino in promet. Senat šteje 300 delegatov posameznih držav, ki imajo zopet svoje parlamente. Dualizem ostane. — Ta načrt je v nasprotju s češko in jugoslovansko deklaracijo.

== Mandat poslanca Grafenauerja. Med onimi obsojenimi poslanci, ki so izgubili mandate, je tudi koroški slovenski poslanec Grafenauer. Poslanski zbornici je že tudi predloženo poročilo, naj se ga ne prizna za poslanca in mu zabrani vstop v zbornico. »Arbeiter Zeitung« smatra ta predlog za nepravilen ter pripominja: Grafenauer ni bil obsojen od domobranskega divizijskega sodišča, nego od poljskega sodišča. Pripravlja se pa zakon, da po poljskih sodiščih obsojene osebe lahko predlagajo razveljavitev poljskosodne obsodbe in novo obravnavo pred civilnim sodiščem. Če bo ta zakon sprejet, doseže lahko Grafenauer razveljavitev poljskosodne obsodbe in ohrani s tem svoj mandat.

== Bivši minister baron Trnka je bil kakor poročajo z Dunaja, poklican v gosposko zbornico.

== Za ravnopravnost v državnem zboru. Načelnik Češkega Svaza poslancev Stanek je poslal predsedniku poslanske zbornice pismeno vprašanje, ki ga je podpisal tudi predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec in v katerem je rečeno: Interpelacije, podane v slovenskih ali drugih nemških jezikih, se ne predlagajo pravočasno zbornici. Ministri odgovarjajo nanje pozno ali pa sploh ne. Te nepristojnosti ne trpimo dalje in zato vprašamo: Ste-li gospod predsednik pripravili storiti kar treba, da pridejo na vrsto slovenske in druge nemške vloge istočasno na vrsto, kakor nemške in češke li ta vprašanja predložijo pristojnim ministrstvom na odgovor v tistem jeziku, v katerem so spisani?

== Narodni kataster. Poslanec dr. Bugatto in tovariši so podali v poslanski zbornici predlog, naj sklene zakon, s katerim se uvede obligatorično ugotavljanje narodnosti državljanov. Ta zakon naj bi določal: 1. V rojstnih in krstnih maticah je odsej vpisati tudi narodnost otroka. 2. V šolskih spričevalih in maticah mora biti pripisana tudi narodnost. 3. Enako v črnovinjskih in nabornih imenikih in v vseh vojaških osebnih listinah. 4. Isto tako v kakršnikoli izkaznicah, potnih listih, delavskih knjižicah, naznanilnicah itd. 5. V občinskih volilnih imenikih mora biti označena tudi narodnost. 6. V vsaki občini morajo biti narejeni narodni katastri, v katerih so občani razvrščeni po narodnosti. 7. Prvo ljudsko štetje naj se izvrši najdalje dne 1. maja 1918. Podoben predlog so podali že leta 1914. Italijanski, romunski in češki radikalni poslanci. Tisti predlog je bil izročen »odseku za narodnostne zadeve«, a ni prišel več v razpravo. Zdaj so ga Italijani izpopolnili in vložili iznovo. Dr. Bugatto pravi, da bi bilo obligatorično ugotavljanje narodnosti vsakega človeka temeljni kamen za vsako zgradbo ustave. — Nekdaj, ko smo strastno posegli po vsakem sredstvu, katero se nam je zdelo pripravno, da olajša neznozi nemški pritisk, bi bili tudi mi Slovenci z obema rokama podpisali Bugatov, v principu gotovo pravičen predlog. Danes smo bolj kritični in zavedamo se nevarnosti, ki tiči za nas v sistemu narodnih matrik, tako dolgo, dokler se sestava takih matrik izvede pod sedanjim nemškim režimom. Gospodarsko neodvisen narodno zaveden naš človek, se bo seveda vpisal za Slovence. Toda na tisoče je naših ljudi, ki so ne zavedni in gospodarsko odvisni od narodnega nasprotnika, in redke so izjeme med onimi oblastmi na naših mejah, ki bi pri sestavi matrik se ne ravnale po preizkušenem vzorcu ljudskih štetij. Ne pozabimo, da so cele pokrajine, kjer je »bivši Slovence« ne le ponos, temveč tudi trpljenje, gospodarsko in duševno. Z matrikami bi nas na Koroškem šele decimirali — ne le za desetletja, kakor se to godi pri ljudskih štetjih, temveč za vedno. Dokler smo Jugoslavi v naših deželah le misra plebs, dokler od nas ni vzeti pritisk nemškega gospodstva, tako dolgo se zanašamo rajše na notranjo neugonobno silo svojega naroda in ne na protokole raznih komisarijev, ki bi nam z matrikami radi pobrali na mejah še to, kar nam z ljudskim štetjem niso mogli ukrasti. In končno: O Bugatovi predlogu bi se dalo govoriti, ako bi bilo na dnevnem redu vprašanje personalne avtonomije, kateri je narodni kataster nujna podlaga, toda časi so sedaj taki, da se držimo ozemlja in ne papirja.

== Nadomestne volitve? Z Dunaja poročajo: Ministrski predsednik Seidler razmišlja o razpisu nadomestnih volitev, ker bi se na ta način najbolj izognil aferi izpraznjenih mandatov, ki pride v drugem oktoberskem tednu v parlamentu na razgovor.

== V varstvo Ogrske. Pravosodni minister dr. Schauer je imel pogovor z dunajskim dopisnikom lista »Pesti Hirlap« o kazenskem preganjanju v Avstriji dogajajočih se agitacij proti celokupnosti Ogrske. Minister dr. Schauer je rekel: Dogovoril sem se z ogr. pravosodnim ministrom, da pošlje ogrska vlada v tej stvari poseben dopis na avstrijsko vlado. Reči moram, da smatram ogrsko željo za popolnoma opravičeno in naravno in potrudili se bomo, da ji čim prej ugodimo. Spravil bom stvar pred parlament v obliki novele še pred našim kazenskega zakona. Če bi slovenska večina poslanske zbornice sprejela predloge preprečila, bi se stvar prav hitro rešila naredbenim potom. Minister pa misli, da uredba tega vprašanja nima praktičnega pomena, kajti politični delikti spadajo pred porotna sodišča in, je rekel minister Schauer, kako sodijo porotna sodišča v političnih procesih, to vam je itak znano. — Kadar se oglasi minister Schauer, vselej posvedoči, da je poln Hohenburgerjevega duha.

== Fran Supilo, o katerem poročajo italijanski listi, da je umrl v Londonu, je bil pač eden najznamenitejših jugoslovanskih politikov in častnikov, nadarjen in agilen kakor malokoli. Rojen je bil Fran Supilo v Cavtatu pri Dubrovniku, kot sin siromašnega zidarja. Nadarjenega dečka so poslali starši v dubrovniško gimnazijo, kjer je kot drugosolec sodeloval pri seznanju avstrijske zastave povodom poseta tedanjega cesarjevega Rndofa. Za to se je bil izključen iz vseh srednjih šol. Deček se je spravi v kmetijsko šolo ter je postal kmetijski potovalni učitelj. Zgodaj je pričel pisati članke za razne dalmatinske liste in bil je še mladenič, ko je prevzel uredništvo dubrovniške »Crvene Hrvatske«, glasila starega Pera Čingrije. Kot urednik »C. H.« si je pridobil Supilo največje zasluge, da je prešla uprava Dubrovnika v narodne roke. Ceneč njegove zmožnosti, so ga pozvali primorski Hrvati, da naj pride na Sušak izdajati hrvatski list. Supilo se je v pozivu odzval ter je ustanovil na Reki dnevnik »Novi List«, ki si je priporil pozneje izreden ugled. Sprva je zastopal Supilo starčevska načela, pozneje se je pridružil napredni struji. Z vsoto ostriro svojega peresa je pomagal Supilo v boju proti Kluenu in energično se je zavzemal za pravice hrvatskega naroda v Primorju in zlasti na Reki. Vred ostrih člankov proti Avstriji je bil »Novi list«. V Cislahtanji prepovedan in Supilo ga je prekrstil v »Riječki Novi list«. Da spopolni svojo izobrazbo je Supilo zelo mnogo potoval. Naučil se je poleg italijanščine francoskega, nemškega, angleškega in madžarskega jezika in pridobil si je kot publicist ugled tudi v inezemstvu. Pred vojno je bil m. dr. korespondent najuglednejšega angleškega lista »Times«. Med volilne hrvatske politike je stopil Supilo 1. 1905., ko je pozval v Reko odlične hrvatske in srbske politike na konferenco, katere rezultat je bila reška resolucija. Sluga med Hrvati in Srbi je omogočila narodovo zmago in leta 1906. je zmagala pri volitvah hrvatsko-srbske koalicijske, kot predstavljatelj narodnega jedinstva. Tudi Supilo je bil izvoljen za poslanca, imel je v koalicijski prvo besedo in z brezprimerno agiliteto je doval za uresničenje njegovega programa. Ko je prišlo do velikega spora s Madžari radi železničarske pragmatike, je vodil Supilo hrvatsko obstrukcijo v budimpeštanskem parlamentu in je pozneje ljuto napadel Rauchov in Rakodcjev režim. Zapleten je bil tudi v znani Friedjungov proces. Ko se je koalicijska pobotala z novim banom Tomašićem jo je Supilo opustil in postal je njen oster nasprotnik. Z ostri kritiko je zasledoval v Novem listu dogodke na Hrvatskem in okrog njega so se zbirali mnogi nezadovoljenci. Velike zasluge si je pridobil njegov list zopet v boju proti Čuvaju, katerega kruta roka ni segla na Reko. Pred vojno je odšel Supilo v Italijo, kjer je pričel razvijati živahno jugoslovansko agitacijo. Poročalo se je, da je moral ne prostovoljno oditi iz Rima v Švico. Pozneje je v Londonu postal soustanovitelj »Jugoslovanskega odbora«, v katerem je po glasnih poročilih deloval s prirojenom mu agiliteto. Zastopal je idejo neodvisne jugoslovanske države, ne da bi se bil spuščal v dinastično vprašanje. Znan je njegov izrek: Slovenci in Hrvati rajše ostanejo v monarhiji, kakor pa da bi se najljepših njihovih pokrajin smela polastiti Italija. Za to je nekoliko nerazumljivo, če ga »Corriere della sera« imenuje »skrenega prijatelja Italije«. Supilo je umrl v 55. letu svoje starosti. Oženjen ni bil. Na Reki je živel pri njem njegova mati. Živel je vedno skrajno skromno in ves zaslužek je izdal za svoja potovanja.

== Pruski vojni minister proti miru sporazuma. V Berolinu je izšla brošura »Der feldgraue Frieden«, spisal jo je nek Kurt Engelbrecht. Priporoča jo spremljevalni sestavek pruskega vojnega ministra Steina. Vojni minister pravi, da brošura obsega njegovo naziranje in naziranje vojakov na bojišču in da se morajo zahteve bojevnikov v debati o vojnih ciljih in mirovnem sklepu vpoštevati. Brošura je sestavljena povsem v vsenemškem duhu, ki celo za čas po vojni odklanja misel sprave med narodi. Mir v zmislu te brošure mora biti nemški, diktiran po znanih vsenemških, skrajno pretiranih zahtevah.

== Narodnostno načelo in samoodločba narodov. Pod tem naslovom piše »Hrvatska Država«. Predsednik Zedinjenih držav Wilson je vrgel v svet načelo narodne samoodločbe. Ni to nič novega. Že od leta 1848. je to postulat Jugoslovanov in opetovano srečavamo to načelo v zgodovini borbe avstrijskih narodov. Ruska revolucionarna vlada je načelo samoodločbe narodov takol sprejela in tudi Seidlerjeva vlada govori o nekem samoodločevanju narodov. Toda ve-

lika je razlika med tem in onim stališčem. Vprašati se moramo ali se razume pod tem geslom samoodločba vsakega naroda v etnografičnem smislu, ali samoodločba v državnem smislu. Avstro - ogrski državniiki imajo navado nazivati »narod« državo samo, torej bi obstajala samo dva naroda, avstrijski in ogrski. Tako torej bi smeli odločevati avstrijski Nemci — o ustroju in ureditvi naše državne polovice, a Madžari o usodi druge državne polovice. To je stališče naše vlade. Ruska revolucionarna vlada smatra to pravico, dano narodom v etnografičnem smislu. Drugače je zopet stališče entente. Ona govori o Srbiji, o Črni gori, dasiravno živ tam eni in isti narod, ona govori pa tudi o Belgiji in v političnem smislu. In končno so vendar tudi Zedinjene države le narod v političnem smislu. Italija, ki je edina ententna država, ki je nastala potom blebscista, samoodločbe naroda, sega po tujerodnih pokrajinah ter odklanja, kadar se tiče obali Jadranskega morja, z vsoto odločnostjo načelo blebscista in narodne samoodločbe. Iz vsega tega je razvidno, da niti pri demokratičnih ententnih državah ni narodnostno načelo tako razbistreno, da bi moglo nadomeščati stare teorije o državah.

Dobrodelni shod.

(Konec.)

Socialna preskrba invalidov.

Na popoldanskem zborovanju je govoril vladni svetnik g. Ivan Šubić o socialni preskrbi invalidov.

Med najvažnejše naloge, ki nam jih bo zapustila svetovna vojna, spada preskrba invalidov. Ne gre tu za to, da tem ubogim zagotovimo človeka vredno stališče, marveč da jim tudi materialni položaj vsestransko pravično in temeljito uredimo. Sto in sto tisočev mladih fantov in čvrstih mož je zapustilo svoja ognjišča in tisoč se bodo vrnilo po vojni pohabljeni. Sveta dolžnost države in človeške družbe je, da olajša tem njih stališče, da bodo svoje težave lažje prenašali. Država je storila že začetkom vojne mnogo korakov glede preskrbe invalidov, pritegnila pa so se tudi avtonomne oblasti in širše plasti občinstva. Materialna preskrba invalidov stoni pri nas na starih zakonih, — najstarejši je iz leta 1875. — na zakon o vojnih davkih, na cesarskih naredbah in razpisih ministrstva. Invalid iz moštva ima pravico do invalidne penzije, ki znaša za prostaka mesečno po 6 K, za narednika 14 kron. Ta penzija je lahko trajna ali začasna. Ranjeni invalid dobi poleg tega še doklado za rane, ki znašajo pri za delo manj zmožnem prostaku in naredniku mesečno po 8 K, če je mo bil izgubil roko ali nogo, ali če je bil ranjen v trebuh ali prsi 16 K, če je izgubil obe roki, obe nogi ali obe očesi, pa 24 K. So še druge podpore, do katerih pa invalid nima pravne pravice. Tako imamo državno podporo po odstotkih pohabljenja ter znaša ta podpora pri 20 do 50% zmanjšanju delazmožnosti 5 K mesečno, pri zmanjšanju delazmožnosti nad 50% mesečno 10 K in pri popolni invalidnosti tudi 15 K. Izmed 500 naših invalidov, s katerimi sem prišel v dotik, ni bil te podpore deležen še nobeden. Država je zgradila v mnogih krajih tudi invalidne hiše za popolnoma oslepele vojake in za take, ki se sami ne morejo oskrbovati. Vojaki, ki gredo rajši v domovino, kakor da bi ostali v invalidni hiši, dobe nekako odškodnino in sicer prostaki 600 K, narednik pa 804 K. Tudi taki invalidi, ki bi bili dobili to odškodnino, pri nas še ni. Prostaki, ki je izgubil roko, dobi torej 6 + 16 torej 22 K mesečno, narednik 14 + 16 torej 30 K mesečno. S tem živeti je naravnost nemogoče, zato se širi glad in beda, nezadovoljnost in obup med invalidi in če se razmere ne izboljšajo bo moral revež poseči po lajni ali po beraški palici. Dolžnost države je, da zviša te pristojbine ter uvede tudi v okviru pristojbne diferenciranja poškodb, ker je velika razlika za delazmožnost človeka, če mu manjka noga ali roka. Tudi je razlika med onimi, ki imajo isti ud pohabljen po velikosti te pohabljenosti. Poleg državnih podpor pa je država osnovala tudi še takozvane deželne komisije, pri nas leta 1915. ki imajo v rokah agende glede preskrbe invalidov. Ta deželna komisija skrbi za šolstvo invalidov, jim preskrbuje delo in deli v posebnega obzira vrednih slučajih tudi podpore. Invalidno šolstvo ima namen napraviti iz invalidov, ki svoje obrti ne morejo več nadalje opravljati v prejšnji obliki, kvalificirane delavce. Tako se priučijo mizar v taki šoli finejših del, kovač se lahko nauči kovinskega strojarstva. Šola pa daje invalidom tudi priliko pritiči se novemu poklicu. Tako se je 19letni kmetič fant, ki je imel odrezani obe nogi, priučil urarstvu, drug se učil krojaštva. Ranjenec se navadno obunani in v skrbah, kaj bo. Če jim ne damo prilike, da lahko kaj zaslužijo in da dobe zopet samozavest, je posledica tega obupa brezdelnost in pijančevanje. Naši invalidi ne gredo radi v invalidne šole. Oni stoji na stališču: Država me pokvarila, njena dolžnost je, da me reši. Ja sem storil svoje, naj stori sedaj država svojo dolžnost napram meni. Invalidi pa se boje tudi, da jim bo država, če si bo lahko sam služil denar z delom, odvzela še to majhno podporo. In še drugi se boje, da bo prišel, če bo znal delati, nekega dne ukaz, da mora zopet nazaj k vojakom, oni pa hočejo imeti mir. Vsi ti ugovori so ničevi. Invalidne šole imajo edino namen izboljšati invalidom stališče. Pri nas v Ljubljani take šole še ni, drugod so ustanovljene ter delujejo, a za naše invalide, ki mnogokrat ne znajo drugega jezika, kakor slovenski, ne pridejo v poštev. Povsod drugod, kjer obstoje državne obrtne šole, pa obstoje tudi invalidne šole. Vse trudi, dobiti tako šolo v Ljubljani, je ostal do sedaj zaman zaradi velikih težav v etapnem ozemlju. Bivši minister za javna dela Trnka se je v tem pogledu z vsoto vsem zavzel za tako šolo. Končno so postavile vojaške oblasti nasproti obrtni šoli tri lepe barake za šolo in 30.000 K je bilo tudi že dovoljenih za notranjo opremo, končno pa smo morali namestno opremo postaviti v barake postelje za ranjence. Treba pa je invalidne šole za kmetijstvo, za trgovstvo in za obrt. Poseben kuratorji preskrbuje invalidno delo ter je mnogo invalidov že dobilo dela. Oglašilo se je 300 strank, ki so želele sprejeti invalida v službo toda plače so navadno pri mnogostranskih visokih zahtevah več kot skromne, ne samo pri privatnikih, tudi pri erarju. Tre kričevo razmere zahtevajo odpomoci. Na drugi strani pa tudi invalidi niso idealni ljudje. Oglašajo pa se tudi večidel le težko pohabljeni, ker si lažje pohabljeni lahko sami preskrbe

dela in zaslužka. Poleg vsega pa otežkoča delovanje za invalide tudi naš nesrečni birokratism. Invalidi žele navadno lahke službe, iti hočejo za portirja, za postnega slugo, uradnega slugo, čuvaja itd., 90% invalidov zahteva le take lahke službe, po naših pa je le 5%, kljub temu se je posrečilo v 60 slučajih preskrbeti invalidom stalne službe. Pogosto se oglašajo invalidi za obliko, ker jim je bila pri vojakih civilna obleka zgubljena. Tudi to je od dne do dne težavnejše. Posebna naloga deželne komisije je preskrbovanje protez invalidom. Vsak invalid ima dvoje protez, če mu manjkajo udi. Ena proteza je delavna, druga umetna. Predno pa invalid dobi svojo delovno protezo, traja pogosto mesece. Pri tem pa zahtevajo proteze tudi mnogo paznje. Če poči kako pero, če se izgubi vijak, je nerabna in invalid svojo nogo lahko neprestano pošilja sem in tja, ko pa nima noge, mora ostati doma za pečko. Posrečilo se je, da je vojaštvo ustanovilo majhno protežno delavnico, v kateri se izvršujejo nujna popravila. Popolnoma neobhodno potrebno pa je, da se ustanovi v Ljubljani stalna delavnica za izdelovanje in popravljanje protez. Posebni komite je dajal tudi podpore, seveda le v zelo skromnih mejah, razdal pa je med 54 invalidov že 2000 K. To vse je državna akcija, ki seveda ni popolna in ima mnogo hrb. Treba bo to akcijo izpopolniti in vzeti mnogo na lastne rame zlasti ker država ne bo mogla invalidov tako situirati, da bi mogli živeti.

Sprejete so bile nato tele resolucije: invalidske penzije in ranjeniške doklade je z državnimi zakoni primerno regulirati in zvišati, pri tem je napraviti večje število kategorij poškodb, kakor jih pozna sedanja zakon.

2. Skleniti je zakon, ki nalaga avtonomnim trupom, javnim podjetjem, akcijskim družbam, bankam itd., da morajo vzeti določeno število invalidov v službo, pri čemer je invalidom zagotoviti minimalno mezdo.

3. Država sama naj pri oddaji svojih služb v večji meri nego sedaj upošteva invalide.

4. Ustanoviti je v Ljubljani iz vseh strank sestavljen odbor, ki bi v soglasju s tozadevnimi državnimi in drugimi akcijami, imel v rokah osrednje vodstvo vseh zadev, ki se tičejo preskrbe invalidov, stanujočih po slovenskih pokrajinah.

5. Prizna se nujna potreba invalidskih šol s slovenskim učnim jezikom, v prvi vrsti šol kmetijskega in obrtnega, a tudi trgovskega značaja.

6. Ustanoviti je v Ljubljani trajno protežno delavnico, ki bo oskrbovala poplave protez vojnimi invalidom, oziroma izdelovala nove proteze.

7. Invalidom, ki po superarbitriranju bolehalo in tpe na posledicah svojih ran, je dati brezplačno zdravniško pomoč in brezplačno zdravila.

8. Šolske oblasti naj odrede, da se bo pri pouku na ljudskih šolah mladina pri raznih prilikah opozarjala na zasluge in žrtve invalidov in se učila spoštovati (ne zasmehovati) pohabljenе junake.

Vesti iz primorskih dežel.

Odklikovani orožniki. S srebrnim zaslužnim križem na traku hrabrostne svetinje so odklikovani orožniki stražmoister in poveljnik postaje v Kanalu Jaroslav Kočvara, dalje stražmoister Anton Wagner v Soči, Viljem Haberland v Trenti, Aloj. Škrk v Tolmini, Fran Simčič iz Mirna v Aidovščini, Dominik Planinšček pri neki orožniški četovaški stotniji in Ivan Jazbec pri vzpenjaškem pov., vsi dež. orožn. pov. št. 7.

Iz italijanskega vietništva so se ozglasili: desentnik Aloizii Sorli z Grahoveca pri Tolmini, infanterist Zaic, doma pri Idriji ter infanterist Caharija z Nabrežine, vsi od 47. pešpolka. Zaleti so bili dne 22. avgusta. Njih naslov je: Aloizii Sorli, osnedeale da Campo Nr. 232, zona di guerra, Italia. — V italijanskem vietništvu se nahaja Josio Rekar in sicer v Beneci, Perugia. Prišel je v vietništvo, kakor poroča, neranien in je vedno popolnoma zdrav. To naznanja svoji ženi, ki biva v Opatici v neki vili, katere ime pa je na dopisnici nečistiivo.

Žalostni poivai v Trstu. »Edinost« poroča: Kakor znano, je občina tržaška odprla lani pri Sv. Vidu otroški vrtec s slovenskim in nemškim oddelkom. Z ozirom na veliko število Slovencev, zlasti pa železničarjev, v onem okraju, smo bili prepričani, da bo slovenski oddelk prenapolnjen. V resnici se je lani tudi res prijavilo preko 90 otrok; ali, kako smo se začudili, ko smo izvedeli, da je na nemškem oddelku preko — 140 otrok. Naravnost ogorčeni pa smo bili, ko so nam povedali, da so tudi ti poslednji skoro vsi slovenske ali laške narodnosti, ter da se je nemška vrtnarica zoklala in zbežala, ker s takimi »Nemci« ni zlahka občevati. Letos pa je škandal še večji: na slovenskem oddelku je vpisanih komaj kakih 100 otrok, na nemškem preko 160, od katerih govori nemško komaj četrtnina. Zopet so torej slovenski starši, in sicer v še večjem številu, vpisali svoje otroke med Nemce. A tudi na slovenskem oddelku obiskuje otroški vrtec komaj polovica. Mi znamo dobro, kaj terorizem vlada na železnicih in kako so nemškonačionalni uradniki slovenskim uslužbenecem prepovedali rabo slovenskega jezika celo izven službe; ali toliko zavednost in narodne odločnosti smo vendar predpostavljali pri slovenskih železničarjih, da s svolega naidržnega zaklada, svojih nežnih otrok ne bodo žrtvovali nemškemu molohu. Drug slučaj take narodne nezavednosti sporočalo nam z nemške emimizacije. Diktali, ki so se skozi leta in leta priznavali za Slovence, so vpisali letos nemški kot materni jezik. To breznačajnost opravičujejo z izgovorom, da jim je pouk v slovensčini pretežaven. To so res žalostni poivai in treba bo napeti vse sile, da se odpravijo.

Hazardna igra provzročila grozno tragedijo. Poročilo smo že o groznem umoru v Šibeniku. Dve deklici, ena 13, druga 14 let, sta bili umorjeni v hiši Orga Bujasa, prva hči Bujasova, druga njena sestričina, in obenem je izginilo kakih 15.000 K. Sedaj so prijeli nekega Iva Ile iz trogirske občine, ki je bil strasten hazardni igralec ter mu je bil Bujas zadnje dni posodil več denarja. Ta je osumljen, da je izvršil strašen umor in ukradel denar. Ila je bil slab

igralec, ali vendar je redno igral »makao«, četudi je izgubljal velike vsote. Izposojal si je denar in ker najbrže ni mogel dobiti oni večer denarja, je prišel na strašno misel, da je vdrl v Bujasovo hišo skozi okno, umoril dekleti.

Poziv. Rudolf Rijavec, trgovec v Trnovem pri Gorici št. 74, se pozivlja, da naznani uredništvu svoj naslov.

Dnevne vesti.

— Odklikovanja. Najvišje pohvalno priznanje z meči so dobili: poročnik 3. top. gorskega polka Fran Čep, poročnik brz. p. Aleksander Globočnik, nadporočnik 22. pp. Josip Hočevar in nadporočnik 5. trdnj. top. p. Ivan Majce. Zlati zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje z meči je dobil praporščak brz. p. Josip Černe. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. razreda so dobili: desentnik Ivan Poje in Rudolf Kump ter poddesentnik Andrej Marinič, vsi 27. črnovoj. p. Najvišje pohvalno priznanje z meči sta dobila poročnika 97. pp. Franc Pečar in Leon Mežan pri visokogorski stotniji št. 11. Vojaški zaslužni križec 3. razreda z vojno dekoracijo in z meči so dobili: nadporočnik Franc Novljan pri 152. črn. p., stotnik 5. str. p. Josip Skala in poročnik 27. črn. p. Josip Goljevšček.

Cesarsko pohvalno priznanje z meči so dobili poročniki: Ivan Muršec pri 5. str. p., Rudolf Legisa pri 27. črn. p., Milan Peterlin in Anton Žavka 2. gorsk. str. p. ter Andrej Curlin, 152. črn. bataljona. Ponovno je bilo izrečeno Najvišje pohvalno priznanje ob istočasni podelitvi mečev za hrabo obnašanje pred sovražnikom podpolkovniku Teodorju Raktelju pešp. št. 40. Jednako priznanje za izbornu službovanje pred sovražnikom je bilo izrečeno rezerv. poročniku Rudolfu Lončarju, pion. bat. št. 15. S srebrnim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje so odklikovani računski narednik 87. p. Ivan Suligoi, štabni ognjčar trdnj. art. p. št. 4. Josip Fajdiga in Andrej Baša, narednik 97. pp. Isto odklikovanje brez krone je dobil Engelbert Besednjak, enol. prost. 97. p., v priznanje posebno zvestega službovanja v vojni. Drugič je odklikovan z bronasto hrabrostno svetinjo desentnik pionirskega bat. št. 3. Karel Zigon. Z bronasto hrabrostno svetinjo sta odklikovana topničarja Mirko Širca in Anton Ivančič.

— Odklikovanja v železniški vojni službi. V priznanje izbornega službovanja v železniški vojni službi sta odklikovana nadporočnika Josip Janša, oficijal na kolodvoru v Grahovem, in Anton Nagode, oficijal na glavnem kolodvoru v Ljubljani, z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje.

— Za poročnike so povišani pri 17. pešpolku praporščaki Silvester Šober, Fran Znidarič, Anton Vrtovec, Mirko Kejžar; pri p. 2 Srečko Podobnik. Za sanitetnega poročnika je povišan praporščak Roman Kavčič 97. pešpolka.

— Na romunskem bojišču je padel dne 9. avgusta 1917 narednik Rudolf Kavčič iz Žirov št. 3, brat dr. Ivana Kavčiča, nadporočnika v rezervi.

— Padel je — kakor nam poročajo s fronte — dne 21. septembra t. l. ob 7. zvečer pri Terešnju ob Seretu v Bukovini pešec 97. pešpolka 10. stotnije 21letni Jože Avsec iz Babne police, sodni okraj Lož, zadet od sovražne granate v glavo. Bodi vrlemu mladniku lahka tuja zemlja!

— V italijansko vietništvo je prišel dne 19. avgusta desentnik Josip Kamnikar, doma iz Laverce pri Ljubljani, ki je služil pri 2. polku gorskih strelcev in pošilja pozdrave ženi in otrokom, materi in sestri.

— Zbiranje perila za vojake. Vojni preskrbni urad se obrača do vse javnosti s prošnjo za darovanje moškega in ženskega perila (srajc, hlače, nogavice, kril, robcev itd., vsake vrste otročje obleke, prtov, brisalk, ruh in cunj, dalje za darovanje moške, ženske in otročje obleke, naj bo blago novo ali rabljeno, strgano ali poškodovano, belo ali pisano). Iz tega blaga se napravi perilo za vojake. Zbirali bodo to blago dne 16., 17. in 20. oktobra dijaki pod nadzorstvom svojega učiteljskega osebja.

— Nova Žolgarjeva knjiga. Naš učeni rojak, minister Ivan vitež Žolger, je izdal znamenito knjigo: »Der Hofstaat des Hauses Österreich«. Knjiga se dobi v knjigarni R. Lechner, Dunaj I., Graben, ter stane 27 K 72 vin.

— Premijera Kraigherjeve »Školjke« v zagrebškem kralj. hrvatskem gledališču, se vrši danes. Glavne vloge igrajo gospe: Dimitrijević, Mihličić in Grgesina ter gospodje: Nučič, Pavlič, Borštnik in Papič.

— Za prometno uradnico na postaji v Št. Janžu je imenovana gđc. Andrejina Tomažič, o kateri smo pred kratkim poročali, da je napravila prometni izpit pri tržaškem železniškem ravnateljstvu.

— Iz umetniške razstave. Razveseljivo je zanimanje, s katerim zasleduje naš občinstvo razvoj naše upodabljajoče umetnosti. Razveseljivo pa je tudi, da občinstvo prav pridno posega po razstavljenih slikah: da stari rek »inter arma silent mu-

na modernih čas nima več veljave. Prav lepo število slik je že prišlo v privatno last, tako med drugimi H. Smrekarja „Ahav“, „En starček je živel“, „Kralj kapitala“, „Naprej!“, „Pivo ima“, in „Vojni mobilizacija“. Za mnogo slik in kipov drugih naših umetnikov vlada zelo živahno zanimanje.

— Umrla je v Ljubljani po kratki, a mučni bolezni učiteljica vdova gospa Marija Wider. Gotovo je vplivala na njeno bolezen velika žalost, ki jo je zadela pred kratkim, ko je namreč njen soprog umrl v Črni gori. Bodi blagi gospe ohranjen prijazen spomin!

— Umrla je v Ljubljani obitelj Viktor Jeruc, c. kr. davč. asistent, sinček Leontek v nežni starosti 4 in pol leta. Prizadej rodbini naše sožalje!

— Gremil trgovcev v Ljubljani pozivlja vse one svoje člane, ki imajo premoženjske interese v inozemstvu, ki dovažajo in izvažajo blago v inozemstvo, ali pa v zasebene dežele, ki imajo tam kakor terjete ali druge obrtne zadeve, da se tekom črha dni zglase v trgovini načelnika Ivan Samec. Mestni trg.

— Kam gre tobak? V tem, ko se kadilci po mestu pote za vsako svaščico, hodijo po deželi ljudje, sosebno ženske, ki ponujajo za razno blago tobak. Kdo so te ženske, žal ni dognano. Dognano je pa, da prihajajo iz Ljubljane. In res stoji ob sobotah v vrstah pred trafikami med moškimi tudi mnogo žensk, ki čakajo na tobak za svoje in sinove, ki so v fronti. Nekateri trafikantje ženskam že sploh ne dajejo tobaka. Vprašamo samo: Ali res ne more finančna oblast tukaj napraviti nobene red? Nekateri dobe kolikor hočejo, drugi pa nič in to ravno ni prav!

— Plemenski prasci se bodo oddajali dne 11. oktobra ob 8. uri dopoldne na Zelenem hribu pri dolenskem kolodvoru v Ljubljani. Vsi naročniki naj se ta čas točno zglase. — Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine.

— Prisilna ponudba za plateno in polplateno blago ter izdelke iz takega blaga. Kranjske firme dobe glede prisilne ponudbe za plateno in polplateno blago ter izdelke iz takega blaga zaupno ustmeno informacijo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Umrla je v Hrastniku dne 22. septembra gospa Marija Papež. Počivaj v miru!

Izgubljena je bila v soboto na potu od mesarja od Kolizeja do Spodnje šiške št. 53 denarnica, v kateri je bilo nad sto kron in polna legitimacija. Pošteni najditelj naj odda v Spodnji šiški št. 52, delavki tobačne tovarne Mariji Kavčič.

Izgubljena je bila denarnica z majhno vsoto v soboto zjutraj od Gosposke ulice čez Wolfovo ulico do Vodnikovega trga. Najditelj je naprosen, naj denarnico odda na upravnishvo »Slov. Naroda«.

Izgubljena je bila v nedeljo zvečer rjava listnica z denarjem in dokumenti na poti od pošte do Gradišča. Pošten najditelj naj jo proti nagradi odda pri upravnishvu »Slov. Naroda«.

Najdena je bila danes ponoči v kavarni »Evropa« srebrna tobakirja. Dobi se v našem uredništvu.

Aprovizacija.

† Krompir za drugi okraj. Mestna aprovizacija bo delila v torek, dne 2. septembra dopoldne in popoldne strankam drugega okraja krompir na nova rdeča nakazila. Od 8. do 9. dopoldne pridejo na vrsto št. 1—150, od 9. do 10. št. 151—300, od 10. do 11. št. 301—450, od 2. do 3. popoldne št. 451—600, od 3. do 4. št. 601—750, od 4. do 5. št. 751 do 900. Vsaka oseba dobi 3 kg. kilogram stane 30 vin. Prinesite seboj posodo in drobci.

† Sadje na rumene izkaznice C št. 801—1600. Mestna aprovizacija bo oddajala sadje strankam, ki imajo rumene izkaznice s črko C št. 801—1600, v torek, dne 2. oktobra popoldne na dvorišču šole na Ledini. Na vrsto pridejo od 2. do 3. št. 801—900, od 3. do 4. št. 901—1000, od 4. do 5. št. 1001 do 1100, od 5. do 6. št. 1101 do 1200, od 6. do 7. št. 1201—1300, od 7. do 8. št. 1301—1400, od 8. do 9. št. 1401—1500, od 9. do 10. št. 1501—1600. Vsaka oseba dobi 1 kg. kilogram stane 40 vin. Prinesite s seboj drobci in posodo.

Razne stvari.

* Tudi dr. Karel Kramar bo v kratkem na českim vseučilišču v Pragi promoviran za doktorja prava. Ko ga je vojaško sodišče obsodilo, mu je odreklo tudi doktorski naslov.

* Voli v parni kopeli. Budimpeštanska policija je zasledila premetene živinske trgovce, ki so dajali goveji živini pitje ogromne množine vode, da je bila težja. Zaprli so vole v hleve, zaprte in močno razgrete, tako da je živina pod učinkom soli in parne kopeli popila po 50—60 litrov vode, predno je prišla na trg. Na ta način se je razkrila razlika med težo živine pri nakupni in prodajni prodaji, katere si mesarji dolgo časa niso mogli razlagati.

* Ameriški nabori z osmimi zdravniki. Angleški časopis »The Lancet« opisuje način, kako postopajo v Ameriki pri pregledovanju vojaških obvezancev. V veliki dvorani je 16 zdravnikov, razdeljenih v dve skupini. Vsaki zdravnik ima pisarja, kateremu pove nabornik svoja generalja. Prvi zdravnik zmeri velikost, teži in obseg prsi, drugi preišče srce in pljuča, tretji kožo in mišice, četrti preišče, ali ima krčeve žile, ali je imel zlomljeno nogo, roko in sluh, peti pregleda nos, vrat in zobe, šest oči, sedmi ušesa, osmi zdravnik, višja šarža, dobi redno izpolnjen popis in določi sposobnost ali nesposobnost ter odredi, kam pride potrjenec, ali k pešaštvu ali konjeništvu itd. Tako je v novem svetu, v starem pa se vršijo vojaška pregledovanja precej hitreje.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Koptar.
Tiskarna in tisk »Narodna tiskarna«.

Strtih src obveščamo vse sorodnike, znance in prijatelje, da je padel 9. avgusta t. l. na romunskem bojišču naš ljubi sin, brat, svak, gospod

Rudolf Kavčič

narodnik črnovojniškega polka št. 27.

V nepopisni boli hvaležno odklanjamo vse izraze sožalja.

V ŽIREH, dne 1. oktobra 1917.

Jakov in Ivana Kavčič, roditelja. Dr. Ivan Kavčič, nadporočnik v rezervi brat. Olga Kavčič roj. Verderber, svakinja. Francka Kavčič, sestra.

Potrjim srcem naznanjamo pretužno vest, da nam je kruta usoda vzela našo nepozabno soprogo, oziroma mamico, sestro, teto, svakinjo

Marijo Papež

dne 22. septembra po kratki mučni bolezni.

HRASTNIK, dne 1. oktobra 1917.

Franz Papež, soprog. Marica Drogenik, hčerka. Joselina Kragolnik, sestra.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani L.

Jeruc Viktor, c. kr. davčni asistent, sedaj na bojnem polju, in Mira Jeruc roj. Šterkova, naznanjata srce pretresujočo vest, da se je njiju srčno ljubljene edinček

LEO

v nežni dobi 4 in pol let preselil med nebeške krilatce. Pogreb zlatega ljubljence bo v torek, dne 2. oktobra t. l. ob 1/2. uri popoldne iz Krojaške ulice št. 1 na pokopališče k Sv. Križu, kjer se ga položi v grob k sestrici Lei.

V LJUBLJANI, dne 30. septembra 1917.

3350

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom nenadne smrti moje srčno ljubljene soproge, gospe

Venke Grilc roj. Mutier

za darovane prekrasne vence ter za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu, izreka svojo globoko čutečo zahvalo

3351

Franz Grilc.

Žalostnim srcem javljamo vsem sorodnikom in znancom tužno vest, da je naša iskreno ljubljena mati, oziroma hči in svakinja, gospa

Marija Wider

danes zjutraj po kratki in mučni bolezni, previdna s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspala in sledila v večnost svojemu pred kratkim časom v Črnigori umrlemu možu.

Pogreb se vrši jutri, dne 2. oktobra, ob 4. uri popoldne iz deželne bolnice.

Pokojnica se toplo priporoča v molitev in trajen spomin!

V LJUBLJANI, dne 1. oktobra 1917.

Žalujejo ostali.

Priden mladenič

za lahke dele, se sprejme takoj v Narodni tiskarni.

BUKOV GOZD

za izdelovanje drv, kakor tudi gotova drva se kupi po visoki ceni, na Kranjskem, ne daleč od železniške postaje. — Vzemite se tudi večja njiva v najemu v okolici Ljubljane. — Ponudbe: Ljubljana Poštni predal št. 151 3285

Pri boljši rodbini brez mačnih otrok, išče nečestjen uradnik

hrano in stanovanje

meblirano sobo s električno lučjo. Živila dobavi sam po dogovoru. — Ponudbe pod »Uradnik IX. čin. razr. 3323« na upravn. »Slov. Naroda«. 3324

Kupi se vsaka, tudi najmanjša, množina dobro posušenih

olupkov od hrušek in jabolk

vsako posebej po 2 kroni kg in dobro posušene precejne od hrušek in jabolk po 80 v. kilogram. Ponudbe in pošiljatev se prosi na na trdnjo Fran. Roz, Ljubljana.

Učiteljica ali vzgojiteljica

se sprejme takoj k otrokom. Znanje slovenskega in nemškega jezika, če mogoče tudi glasbe. — Ozira se samo na boljše starejšo moč. Ponudbe na »Poštni predal št. 49, Ljubljana«. 3318

DELAVKE

za našo tovarno papirja in papirnih vret se sprejmejo v Hermannetzerovi tovarni papirja, postaja Hermann-Papierfabrik pri Bestorzobany, Zgornje Ogrsko.

KISLO VODO vino in sadjevec

razpošilja

A. OSET, p. Guštanj, Koroško. Kupim steklenice zamaške in sode.

Radi preselitve prodam:

kredenco (orehov les), salonsko visoko ogledalo, jedilni, kavni in čajni servis, zimsko suknjo, 'Weltall und Menschheit', 'Österr. Recht' — vse dobro ohranjeno. Naslov se izve v uprav. »Slov. Naroda«.

Brinje

za kuhanje žganja oddaja

v večjih in manjših množinah trdnja

Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta šte. 2.

Pridno dekle za vse

tudi začetnica, slovenščine in nekaj nemščine zmožna, se proti dobremu ravnanju in mezdi takoj sprejme v boljšo in manjšo rodbino.

SOBA

meblirana ali tudi ne s štedilnikom in koščkom vrta za obdelavo se ravnotam odda s 15. novembrom. 3324

Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Kupujem in prodajam.

bodisi pohištvo, steklenino, železo, sulice, porcelan, orožje, podobne, star denar, sploh vse, kar je najmanj 50 let staro. Obenem kupim staro zobovje.

Posredujem za hiše, zemljišča itd.

Albert Derganc

brivec in koncesioniran starinar Ljubljana, Frančiškanska ulica 10.

Prva kranjska tovarna sodavice in mineralnih voda

registrirana zadruga z omejenim poročitvom v Ljubljani

naznanja svojim odjemalcem ljubljanske okolice, da oddaja od danes naprej zopet blago.

Nakup gozdne rese.

Deželno mesto za krmila kupuje rese (vresje) in plačuje 100 kg po 10 K. 3321

Resa mora biti rezana od tal, da ni preveč lesnata in vezana v šope (butarce), da se lahko naklada; dalje mora biti suha in očiščena peska in prsti.

Nakupovalci, ki želijo reso prevzemati in dobaviti na bližnji železnični postaji, naj se priklasio pri Deželnomu mestu za krmila v Ljubljani, Turjaški trg št. 3, kjer dobe vse potrebna pojasnila.

Kratek klavir

se odda v najem. Več se poišče Štrelška ulica št. 22/I. nadst., levo. 3344

Postrežnica

se takoj sprejme. Vprašati je v Šlomiški ulici št. 16. 3343

:: Pianino ::

se prodaja v Krakovski ulici 19.

Stare lovske puške

kupi F. K. FAISER, puškar, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6. 3346

:- STANOVANJE :-

3—4 sobe s kuhinjo, se išče. Ponudbe pod »3—4 sobe/3327« na upravnishvo »Slovenskega Naroda«.

SOBE opremljene

ali prazne kakor tudi sobe s kuhinjo, kdor jih ima, naj sporoči vratarju hotela »Slon«. 3328

Domača lekarna

obstoječa iz mnogih utenzilij, kakor zdravniški mi in zobotehniški instrumenti, se prodaja. — Več pove štet, Sv. Jurij ob Ščavnici, Štajersko. 3909

Kupi se, eventualno vzame v najem

hiša z vrtom

v kakem prometnem kraju na Kranjskem ali Štajerskem. Ponudbe pod »Kranjsko ali Štajersko/3322« na uprav. »Slov. Naroda«.

Išče se priprosto, pošteno, pridno

domaćega dela vajeno dekle

Plača po dogovoru. 3338

Naslov pove upravnishvo »Slov. Naroda«.

Išče se za takoj dve manjši ali ena

večja SOBA

nemeblirano ali meblirano z uporabo kuhinje. Ponudbe pod »Domačin/3345« na upravnishvo »Slovenskega Naroda«.

Prodaja se lepa mlada

krava s teletom

ter lep mlad KONJ

za težko vožnjo radi pomanjkanja krme pri Jos. Bergmanu v Ljubljani, Poljanska cesta št. 87. 3311

Hiša v Mengšu

št. 56 (Kavkovo) s prostorno kletjo, vrtom in velikim travnikom, se prodaja. — Ponudbe je nasloviti do 8. oktobra 1917 na Ljudsko posojilnico v Ljubljani. 3306

:- Solicitatorja :-

tudi izurjeno žensko moč, išče notar Baš v Celju. — Prednost ima stenograf ali strojepisec. 3339

Pridna in poštena

-- služkinja --

za vsa dela, ki zna tudi nekoliko kuhati, se sprejme takoj. — Ponudbe s sliko na naslov ga Milja Möll, trgovčeva soproga, Trbovlje 1., Štajersko. 3340

SLUGA

se sprejme takoj v KINO IDEAL.

Fran Marolt, Ljubljana, Slovenske 1085

vojaške narodne pesmi

za K 150 ali 180 se dobe še. Po pošti 20 v. več. Najlepše darilo!

Prazne vreče

vsake vrste, suhe gobe, kumin, janež in druga semena kupuje vedno in v vsaki množini, ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah trgovska firma

J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.